

Rolnummer 5260
Arrest nr. 139/2012 van 14 november 2012

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 2.6.2, § 2, derde lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (coördinatie van 15 mei 2009), gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij vonnis van 18 november 2011 in zake Micheline Dooms en anderen tegen het Vlaamse Gewest, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 30 november 2011, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 2.6.2, § 2, derde lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat en de Gewesten inzake het gerechtelijk recht, doordat het de eiser die niet binnen de zes maanden na de inleiding van de zaak de gevraagde staat ter griffie neerlegt, sanctioneert met het verval van het recht op planschadevergoeding ?

2. Schendt artikel 2.6.2, § 2, derde lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 13 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, doordat het de eiser die niet binnen de zes maanden na de inleiding van de zaak de gevraagde staat ter griffie neerlegt, sanctioneert met het verval van het recht op planschadevergoeding ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Micheline Dooms, wonende te 1170 Brussel, Karrenberg 58, François Dooms (in zijn hoedanigheid van rechtsopvolger van Jean-Pierre Dooms), wonende te 1170 Brussel, Moerbeziebomenlaan 21, Frédéric Hugonneaux en Pauline Hugonneaux, beiden wonende te 1170 Brussel, Terhulpesteenweg 208 (in hun hoedanigheid van rechtsopvolgers van Jean-Pierre Dooms);

- de Vlaamse Regering.

Micheline Dooms en anderen hebben ook een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 11 oktober 2012 :

- zijn verschenen :

. Mr. K. Boels *loco* Mr. A. Verriest, advocaten bij de balie te Brussel, voor Micheline Dooms en anderen;

. Mr. K. Caluwaert *loco* Mr. P. Van Orshoven, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en F. Daoût verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Micheline en Jean-Pierre Dooms waren de eigenaars van twee percelen in Oostduinkerke. Het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2005 bestemt die gronden tot natuurgebied. Op 15 oktober 2009 vragen Micheline en Jean-Pierre Dooms een stedenbouwkundig attest om op die percelen een vrijstaande meergezinswoning op te richten. Op 22 februari 2010 levert het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Koksijde een negatief attest af omdat de aanvraag niet bestaanbaar is met de bestemming van de percelen.

Op 23 maart 2010 dagvaarden Micheline en Jean-Pierre Dooms het Vlaamse Gewest teneinde het te horen veroordelen tot de betaling van een planschadevergoeding die zij provisioneel ramen op 250 000 euro.

Het Vlaamse Gewest voert aan dat die vordering niet ontvankelijk of niet gegrond is op basis van artikel 2.6.2, § 2, derde lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijk Ordening, dat bepaalt dat alle eisende partijen op straffe van definitief verval van het recht op planschadevergoeding binnen zes maanden na de inleiding van de zaak een staat moeten neerleggen met de vermelding of zij op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het ruimtelijk uitvoeringsplan al dan niet in het bezit zijn van andere, bebouwde of onbebouwde gronden in het Gewest of aandelen in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van onroerende goederen heeft.

Daarop stelt het verwijzende rechtscollège voormelde prejudiciële vragen.

III. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

A.1.1. De eisende partijen voor het verwijzende rechtscollège voeren aan dat de bevoegdheid van de gewesten inzake ruimtelijke ordening het Vlaamse Gewest niet toelaat regels uit te vaardigen met betrekking tot de bevoegdheid en de procedure voor de rechtscollèges van de rechterlijke orde. Volgens hen behoort de omschrijving van de bevoegdheden van en het vaststellen van de procedure voor die rechtscollèges tot de bevoegdheid van de federale wetgever.

A.1.2. De eisende partijen voor het verwijzende rechtscollège erkennen dat de gewesten een beroep kunnen doen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen om door de Grondwet aan de federale wetgever voorbehouden aangelegenheden te regelen. Zij zijn evenwel van oordeel dat te dezen niet aan de voorwaarden van die bepaling is voldaan. Zij wijzen erop dat de in het geding zijnde bepaling een invloed heeft op de hoedanigheid en het belang van de eisende partij die een procedure heeft ingeleid, zonder dat het voor de feitenrechter mogelijk is om de zaak effectief te beoordelen. Volgens hen is de weerslag op de aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheid niet marginaal, omdat er geen gelijklopende federale bepaling bestaat en de in het geding zijnde bepaling afbreuk doet aan de federale regeling.

A.2.1. Na de in het geding zijnde bepaling te hebben gesitueerd, voert de Vlaamse Regering, met verwijzing naar de rechtspraak van het Hof, aan dat de bevoegdheid van de gewesten inzake ruimtelijke ordening ruim moet worden verstaan. Hieruit volgt dat de decreetgever bevoegd is voor de toekenning van een recht op planschadevergoeding, zonder daartoe verplicht te zijn. Zij voert aan dat die bevoegdheid tevens impliceert dat beperkingen op dat recht kunnen worden aangebracht en dat formaliteiten kunnen worden voorgeschreven die het verval van dat recht kunnen meebrengen. De Vlaamse Regering is van oordeel dat de in het geding zijnde bepaling geen procedureregels vaststelt, zodat niet een aangelegenheid wordt geregeld die deel uitmaakt van de aan de federale overheid voorbehouden aangelegenheden, maar wel de ruimtelijke ordening.

A.2.2. In ondergeschikte orde voert de Vlaamse Regering aan dat, zelfs indien het niet om het verval van een materieel recht zou gaan, maar om het verval van de met dat recht gepaard gaande rechtsvordering, het laatste uit het eerste zou voortvloeien en tot de bevoegdheid van de materieelrechtelijk bevoegde wetgever zou

behoren. De Vlaamse Regering is van oordeel dat wie een materieelrechtelijk subjectief recht toekent en de beperkingen ervan bepaalt, bevoegd is om de daarmee overeenstemmende rechtsvordering afhankelijk te maken van formaliteiten.

A.2.3. Volgens de Vlaamse Regering houdt de in het geding zijnde bepaling een beperking in van het eigendomsrecht, in zoverre het recht op planschadevergoeding afhankelijk wordt gemaakt van het neerleggen van een staat. Die partij wijst erop dat het Hof reeds heeft aanvaard dat de decreetgever het eigendomsrecht mag beperken, zelfs al leiden die beperkingen tot de nietigheid van bepaalde zakelijke of persoonlijke rechten.

A.3. De eisende partijen voor het verwijzende rechtscollege antwoorden dat de weerslag van de in het geding zijnde bepaling op de aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheid niet marginaal is, vermits het niet om een bepaling gaat die gelijkloopt met de bestaande procedure. Zij wijzen erop dat het Vlaamse Gewest de regeling van de planschadevergoeding aan een administratief rechtscollege had kunnen toekennen en dat het in die context specifieke regels had kunnen vaststellen om de planschadevergoeding te kunnen toekennen. Wanneer het Vlaamse Gewest de geschillen met betrekking tot de planschadevergoeding aan de rechterlijke orde toekent, moet het, volgens die partijen, de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek naleven.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

A.4.1. De eisende partijen voor het verwijzende rechtscollege voeren aan dat zij hun vordering met de vereiste hoedanigheid en belang hebben ingediend, maar dat de in het geding zijnde bepaling tot gevolg heeft dat, zodra de procedure is ingeleid, hun recht op schadevergoeding zou kunnen vervallen vanwege een door de decreetgever ingevoerde bepaling omtrent het verzenden van bepaalde informatie. Volgens hen belet de door de in het geding zijnde bepaling voorgeschreven vervaltermijn het normale procesverloop en bijgevolg de toegang tot de rechter. Zij erkennen dat het recht op toegang tot de rechter geen absoluut recht is, maar beperkingen op dat recht mogen niet van die aard zijn dat ze dat recht in zijn essentie aantasten. In zoverre de in het geding zijnde bepaling ertoe leidt dat het recht om planschadevergoeding te vorderen vervalt wanneer binnen zes maanden na de inleiding van de zaak en uiterlijk vóór de rechterlijke uitspraak bepaalde informatie niet wordt overgezonden, is die sanctie niet evenredig met het nagestreefde doel, namelijk het de rechter mogelijk te maken zijn onderzoek te voeren en de planschadevergoeding te bepalen. De eisende partijen voor het verwijzende rechtscollege wijzen erop dat de rechter via de artikelen 871 tot 877 van het Gerechtelijk Wetboek de partijen ook kan aansporen om de noodzakelijke informatie over te zenden. Zij merken ook op dat het volstaat dat de rechter in bezit is van de desbetreffende staat alvorens de zaak in beraad te nemen, opdat hij met kennis van zaken kan oordelen. Het is hun ook niet duidelijk met welk doel de in het geding zijnde bepaling voorschrijft dat de gevraagde informatie niet enkel aan de griffie van de rechtbank dient te worden toegezonden, doch ook aan de verwerende partij en aan haar raadsman.

A.4.2. De eisende partijen voor het verwijzende rechtscollege voeren vervolgens aan dat het recht op een eerlijke behandeling met zich meebrengt dat elke partij over een redelijke gelegenheid moet beschikken om haar zaak aan de rechtbank voor te leggen onder voorwaarden die haar niet op een wezenlijke wijze benadelen ten opzichte van de tegenpartij. Zij zijn van oordeel dat het niet leveren van bepaalde informatie voor de eisende partij met een zware sanctie wordt bestraft, terwijl dat niet het geval is voor de verwerende partij, indien zij genoodzaakt zou zijn om bepaalde informatie mee te delen. Zij wijzen er ook op dat het Vlaamse Gewest de gevraagde informatie zelf kan verkrijgen.

A.4.3. Ten slotte verwijzen de eisende partijen voor het verwijzende rechtscollege naar de rechtspraak volgens welke een ingrijpen van de wetgever in de rechtsbedeling die de uitspraak op beslissende wijze beïnvloedt in het voordeel van de Staat, strijdig is met het beginsel van de rechtsstaat en met het recht op een eerlijke behandeling. Te dien aanzien merken zij op dat de Vlaamse decreetgever de vervaltermijn heeft ingevoerd in het voordeel van het Vlaamse Gewest.

A.5.1. De Vlaamse Regering voert aan dat er geen sprake is van een beperking van het recht op toegang tot de rechter omdat een materieelrechtelijk subjectief recht vervalt. Volgens die partij wordt na het verstrijken van de vervaltermijn de vordering tot planschadevergoeding niet onontvankelijk, maar ongegrond verklaard, zodat de zaak niet wordt onttrokken aan de rechter.

A.5.2. Voor zover de in het geding zijnde bepaling een beperking van het door artikel 13 van de Grondwet en artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens gewaarborgde recht op toegang tot de rechter zou zijn, meent de Vlaamse Regering dat die beperking rechtmatig is. Volgens de rechtspraak van het Europees

Hof voor de Rechten van de Mens is het recht op toegang tot de rechter niet absoluut. Uit die rechtspraak blijkt ook dat dat recht kan worden beperkt door het bestaan van met name verjaringstermijnen, behoudens wanneer een termijn de rechtsonderhorige verhindert een hem ter beschikking gesteld rechtsmiddel aan te wenden, wat het geval zou zijn wanneer de betrokkene zijn vordering pas zou kunnen inleiden na het verstrijken van de verjaringstermijn. De Vlaamse Regering wijst er op dat de in het geding zijnde bepaling onmogelijk tot gevolg kan hebben dat de termijn waarbinnen de aangifte moet worden gedaan reeds zou zijn verstreken op het ogenblik dat de eigenaar van de grond voor het eerst van het bestaan van het recht op planschadevergoeding kennis zou kunnen nemen. Zij besluit dat een termijn van zes maanden na het inleiden van een vordering niet kennelijk onredelijk is.

A.6. De eisende partijen voor het verwijzende rechtscollege herhalen dat het niet leveren van bepaalde informatie voor hen met een zware sanctie wordt bestraft die niet geldt voor de verwerende partij, dat het de Vlaamse decreetgever is die de vervaltermijn heeft ingevoerd en dat het Vlaamse Gewest de gevraagde informatie ook zelf kan verkrijgen. Zij besluiten dat een dergelijke inmenging in de bewijsvoering ten voordele van het Vlaamse Gewest niet bestaanbaar is met het recht op een eerlijke behandeling.

- B -

Wat de in het geding zijnde bepaling betreft

B.1.1. Afdeling I van hoofdstuk VI van titel II van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening regelt de planschadevergoeding die wordt toegekend wanneer een perceel op basis van een in werking getreden ruimtelijk uitvoeringsplan niet meer in aanmerking komt voor een vergunning om te bouwen of om te verkavelen, terwijl het de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van dat definitieve plan wel in aanmerking kwam voor een dergelijke vergunning. Artikel 2.6.2 van die Codex bepaalt dienaangaande :

« § 1. De waardevermindering die voor de planschadevergoeding in aanmerking komt, dient te worden geraamd als het verschil tussen de waarde van dat goed op het ogenblik van de verwerving, geactualiseerd tot op de dag van het ontstaan van het recht op schadevergoeding, verhoogd met de lasten en kosten, vóór de inwerkingtreding van het ruimtelijk uitvoeringsplan en de waarde van dat goed op het ogenblik van het ontstaan van het recht op schadevergoeding na de inwerkingtreding van dat ruimtelijk uitvoeringsplan.

Als waarde van het goed op het ogenblik van verwerving wordt in aanmerking genomen, het bedrag dat als grondslag heeft gediend voor de heffing van de registratie- of successierechten over de volle eigendom van het goed, of, bij ontstentenis van zulke heffing, de verkoopwaarde van het goed in volle eigendom op de dag van de verwerving.

Als waarde van het goed op het ogenblik van het ontstaan van het recht op schadevergoeding wordt in aanmerking genomen :

1° in geval van overdracht of inbreng van het goed, het bedrag dat als grondslag heeft gediend voor de heffing van de registratierechten over de volle eigendom van het goed, of,

indien zulke heffing ontbreekt, de verkoopwaarde van het goed in volle eigendom op de dag van de overdracht of de inbreng met als minimum de overeengekomen waarde;

2° in geval van weigering van een vergunning om te bouwen of een verkavelingsvergunning, of in geval van een negatief stedenbouwkundig attest, de verkoopwaarde op dat ogenblik.

De waarde van het goed op het ogenblik van de verwerving wordt geactualiseerd door ze te vermenigvuldigen met het indexcijfer van de consumptieprijzen van de kalendermaand voorafgaand aan die waarin de schadevergoeding is vastgesteld en het zo bekomen getal te delen door het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen van het jaar van verwerving door de vergoedingsgerechtigde, in voorkomend geval, omgerekend op dezelfde basis als eerstgenoemd indexcijfer. De aldus bekomen waarde wordt verhoogd met de kosten van verwerving en met de uitgaven die door de vergoedingsgerechtigde zijn gedragen met het oog op de realisatie van de bestemming van het goed op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het plan, vermeld in het eerste lid.

Enkel de waardevermindering voortvloeiend uit het plan, vermeld in artikel 2.6.1, § 2, kan in aanmerking komen voor planschadevergoeding.

Het recht op planschadevergoeding ontstaat ofwel bij een overdracht onder bezwarende titel van het goed, ofwel bij inbreng van het goed in een vennootschap, ofwel bij de weigering van een vergunning om te bouwen of een verkavelingsvergunning, ofwel bij het afleveren van een negatief stedenbouwkundig attest.

Na verloop van een termijn van vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van de inwerkingtreding van het plan, kan het recht op planschadevergoeding niet meer ontstaan. Deze vijfjarentermijn wordt opgeschort gedurende vijf jaar, in het geval, vermeld in artikel 2.6.1, § 4, 1°, tenzij de onteigeningsbeslissing eerder zou vervallen of eerder zou worden herroepen. Het vorderingsrecht vervalt definitief een jaar na de dag waarop het recht op planschadevergoeding is ontstaan.

§ 2. De planschadevergoeding bedraagt tachtig percent van de waardevermindering.

De planschadevergoeding wordt verminderd of geweigerd voorzover vaststaat dat de eiser in het Gewest andere onroerende goederen bezit of aandelen in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van onroerende goederen heeft, die voordeel halen uit de inwerkingtreding van een ruimtelijk uitvoeringsplan of uit werken uitgevoerd op kosten van openbare besturen, behoudens de onroerende goederen waarvoor een planbatenhffing betaald wordt overeenkomstig artikel 2.6.4 tot en met 2.6.18.

Op straffe van definitief verval van het recht op planschadevergoeding moeten alle eisende partijen binnen zes maanden na de inleiding van de zaak en uiterlijk vóór de eerste rechterlijke uitspraak over de grond van de zaak per aangetekende brief gericht aan de griffie van de bevoegde rechtbank een staat neerleggen met de vermelding op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het ruimtelijk uitvoeringsplan of zij al dan niet in het bezit zijn van andere, bebouwde of onbebouwde, gronden in het Gewest of aandelen in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van onroerende goederen heeft. Als dat het geval is, moeten zij ook de precieze aanduiding geven van de kadastrale gegevens van die gronden

en het aantal aandelen. Terzelfder tijd als de neerlegging ter griffie, wordt die staat op dezelfde wijze medegeedeeld aan de verwerende partij en haar raadsman.

De planschadevergoeding wordt niet verminderd voor de percelen waarvoor de eiser een planbatenheffing betaald heeft.

§ 3. Aan de verplichting tot planschadevergoeding kan, ten laatste binnen twee jaar na een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, en ongeacht de eigenaar, voldaan worden door een definitieve vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan tot wijziging van het bestaande plan, met het doel aan het goed opnieuw de bestemming te geven die het had de dag vóór de inwerkingtreding van het bestaande plan.

Indien het besluit houdende definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor een deel aan het goed de bestemming geeft die het had de dag vóór de inwerkingtreding van het bestaande ruimtelijk uitvoeringsplan, dan wordt de betaling van de planschadevergoeding pro rata berekend.

§ 4. Wanneer krachtens een definitief vastgesteld ruimtelijk uitvoeringsplan een bouwverbod kan worden tegengeworpen aan degene die een perceel in een verkaveling heeft aangekocht, kan het gewest, de provincie of de gemeente zich aan de verplichting tot planschadevergoeding onttrekken door dat perceel, in onderling akkoord, van de betrokkene terug te kopen, op voorwaarde dat hem de betaalde koopprijs, verhoogd met de lasten en kosten, en geactualiseerd aan de hand van het indexcijfer van de consumptieprijzen, wordt terugbetaald.

Indien dat perceel het enige onroerende goed is waarvan de betrokkene eigenaar is, kan hij de terugkoop door het gewest, de provincie of de gemeente eisen door zijn wil te doen kennen bij aangetekende brief, te zenden binnen twaalf maanden na de bekendmaking van het bovenvermeld ruimtelijk uitvoeringsplan. In dat geval moet het perceel worden teruggekocht en betaald binnen twaalf maanden na de kennisgeving. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regelen inzake de terugkoop ».

B.1.2. Artikel 2.6.2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stemt overeen met artikel 85 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. In de parlementaire voorbereiding van dat decreet wordt omtrent paragraaf 2 van die bepaling het volgende opgemerkt :

« Het eerste lid van paragraaf 2 bevestigt de in de vroegere regeling bestaande aftrek van twintig procent van de waardevermindering, welke in elk geval ten laste blijft van de schadelijder.

Het tweede lid van paragraaf 2 bepaalt de vermindering of de weigering van de vergoeding indien en voor zover vaststaat dat de eiser in het Gewest andere goederen bezit, die voordeel halen uit de inwerkingtreding van een ruimtelijk uitvoeringsplan of uit werken uitgevoerd op kosten van openbare besturen. Het gaat hier echter niet alleen om onroerende goederen maar eveneens over aandelen in de zogenaamde patrimoniumvennootschappen. Deze bepaling is toegevoegd omdat families met een groot patrimonium veelal een

patrimoniumvennootschap oprichten. Het zijn echter die personen die een groot onroerend patrimonium bezitten die voordelen en nadelen uit ruimtelijke uitvoeringsplannen halen.

[...]

Dienaangaande verplicht het derde lid van deze paragraaf de eisende partijen hun medewerking te verlenen aan het opzoeken van dergelijke gronden door hen op straffe van verval van het recht op schadevergoeding te verplichten een staat neer te leggen, per aangetekend schrijven aan de griffie van de bevoegde rechtbank, met de vermelding al dan niet in het bezit te zijn van andere, bebouwde of onbebouwde gronden in het Gewest op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het ruimtelijk uitvoeringsplan of aandelen in een patrimoniumvennootschap, en in bevestigend geval de precieze aanduiding van de kadastrale gegevens van deze gronden of het aantal aandelen. Ook indien de eisende partij(en) geen andere bebouwde of onbebouwde gronden in eigendom heeft/hebben, moet(en) zij hiervan een staat neerleggen in de vorm bepaald in het derde lid van deze paragraaf » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 1998-1999, nr. 1332/1, p. 47).

Ten gronde

B.2. Het Hof wordt gevraagd of de in het geding zijnde bepaling, enerzijds, in overeenstemming is met de bevoegdheidverdelende regels en, anderzijds, bestaanbaar is met artikel 13 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Wat de eerste prejudiciële vraag betreft

B.3. De eerste prejudiciële vraag betreft de verenigbaarheid van de in het geding zijnde bepaling met de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten « inzake het gerechtelijk recht », doordat die bepaling het neerleggen van een staat voorschrijft op straffe van definitief verval van het recht op planschadevergoeding.

B.4.1. Krachtens artikel 6, § 1, I, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn de gewesten bevoegd inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening.

B.4.2. Voor zover zij er niet anders over hebben beschikt, hebben de Grondwetgever en de bijzondere wetgever aan de gemeenschappen en de gewesten de volledige bevoegdheid toegekend tot het uitvaardigen van regels die eigen zijn aan de hun toegewezen aangelegenheden. Behoudens andersluidende bepalingen heeft de bijzondere wetgever het gehele beleid inzake de door hem toegewezen aangelegenheden aan de gemeenschappen en gewesten overgedragen.

B.4.3. De bevoegdheid inzake ruimtelijke ordening staat de gewesten niet toe regels uit te vaardigen met betrekking tot de bevoegdheid en de procedure voor de gewone rechtscolleges. Krachtens de artikelen 145 en 146 van de Grondwet behoort de omschrijving van de bevoegdheden van die rechtscolleges tot de uitsluitende bevoegdheid van de federale wetgever. Het vaststellen van procedureregels voor die rechtscolleges komt aan de federale wetgever toe op grond van zijn residuaire bevoegdheid.

B.5. Artikel 2.6.2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, waarvan de in het geding zijnde bepaling deel uitmaakt, regelt in hoofdzaak de wijze waarop de planschadevergoeding wordt berekend. Dienaangaande bepaalt artikel 2.6.2, § 2, tweede lid, dat « de planschadevergoeding wordt verminderd of geweigerd voorzover vaststaat dat de eiser in het Gewest andere onroerende goederen bezit of aandelen in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van onroerende goederen heeft, die voordeel halen uit de inwerkingtreding van een ruimtelijk uitvoeringsplan of uit werken uitgevoerd op kosten van openbare besturen, behoudens de onroerende goederen waarvoor een planbatenhoeffing betaald wordt overeenkomstig artikel 2.6.4 tot en met 2.6.18 [van die Codex] ». De verplichting om een staat neer te leggen maakt het bijgevolg mogelijk de gegrondheid van de vordering tot betaling van een planschadevergoeding te beoordelen en de hoogte van de verschuldigde waardevermindering correct te berekenen.

B.6.1. Luidens de in het geding zijnde bepaling, moet elke eisende partij « op straffe van definitief verval van het recht op planschadevergoeding » binnen zes maanden na de inleiding van de zaak en uiterlijk vóór de eerste rechterlijke uitspraak over de grond van de zaak per aangetekende brief gericht aan de griffie van de bevoegde rechtbank een staat neerleggen met de vermelding of zij op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het ruimtelijk uitvoeringsplan al dan niet in het bezit is van andere, bebouwde of onbebouwde gronden in

het Gewest of aandelen in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van onroerende goederen heeft.

B.6.2. De niet-naleving van de verplichting om die staat neer te leggen, wordt voorgeschreven op straffe van definitief verval van het recht op planschadevergoeding. De in het geding zijnde bepaling heeft bijgevolg niet tot gevolg dat de door één van de eisende partijen ingestelde vordering vervalt, maar dat het recht op planschadevergoeding ophoudt te bestaan. Aldus heeft die bepaling een gevolg dat analoog is aan dat van artikel 2.6.2, § 1, laatste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, dat bepaalt dat het recht op planschadevergoeding niet meer ontstaat na verloop van een termijn van vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van de inwerkingtreding van het ruimtelijk uitvoeringsplan. Deze laatste bepaling maakt overigens een duidelijk onderscheid tussen, enerzijds, de termijn binnen welke het recht op planschadevergoeding ontstaat en, anderzijds, de termijn binnen welke de vordering dient te worden ingesteld.

B.7. Ten slotte blijkt uit de parlementaire voorbereiding dat niet de in het geding zijnde bepaling, maar artikel 2.6.3 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, aangenomen op grond van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen beoogt de procedure voor de bevoegde rechtbank te regelen (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 1998-1999, nr. 1332/1, pp. 47-48).

B.8. Uit het voorgaande volgt dat de in het geding zijnde bepaling niet de procedure voor de rechtscolleges, maar wel het recht op planschadevergoeding regelt. Die regeling past in de bevoegdheid van de gewesten inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening.

B.9. De eerste prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Wat de tweede prejudiciële vraag betreft

B.10. De tweede prejudiciële vraag betreft de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde bepaling met artikel 13 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, doordat die bepaling « de eiser die niet binnen de zes maanden na de inleiding van de zaak de gevraagde staat ter griffie neerlegt, sanctioneert met het verval van het recht op planschadevergoeding ».

B.11. Artikel 13 van de Grondwet houdt een recht in op toegang tot de bevoegde rechter. Dat recht wordt eveneens gewaarborgd bij artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

B.12. Het recht op toegang tot de rechter zou inhoudsloos zijn indien niet voldaan is aan het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd bij artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Bijgevolg dienen bij een toetsing aan artikel 13 van de Grondwet die waarborgen te worden betrokken.

B.13. Hoewel het recht op de toegang tot een rechter fundamenteel is in een rechtsstaat, is het evenwel niet absoluut en « zijn, buiten de grenzen van de inhoud zelf van elk recht, beperkingen impliciet toegestaan » (EHRM, 21 februari 1975, *Golder t. Verenigd Koninkrijk*, § 38).

Het recht op toegang tot de rechter kan worden onderworpen aan ontvankelijkheidsvoorwaarden (EHRM, 19 juni 2001, *Kreuz t. Polen*, § 54; EHRM, 11 oktober 2001, *Rodriguez Valin t. Spanje*, § 22; EHRM, 10 januari 2006, *Teltronic CATV t. Polen*, § 47), voor zover ze voorspelbaar zijn en ze er niet toe leiden dat dit recht op zodanige wijze wordt beperkt dat de kern ervan wordt aangetast en de rechtsonderhorige wordt verhinderd gebruik te maken van een beschikbaar rechtsmiddel (EHRM, 12 november 2002, *Zvolský en Zvolská t. Tsjechische Republiek*, § 47).

B.14. In zoverre de in het geding zijnde bepaling niet tot gevolg heeft dat de door de eisende partijen ingestelde vordering vervalt, maar dat hun recht op planschadevergoeding ophoudt te bestaan, beperkt ze het recht op toegang tot de rechter niet.

Overigens beschikt de eisende partij over zes maanden te rekenen vanaf de inleiding van de zaak om de desbetreffende staat neer te leggen. De gevraagde gegevens, namelijk of de eisende partij al dan niet in het bezit is van andere, bebouwde of onbebouwde gronden in het Gewest of aandelen in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van onroerende goederen heeft, en in voorkomend geval de precieze aanduiding van de kadastrale gegevens van die gronden en het aantal aandelen, zijn niet van die aard dat het voor de eisende partij bijzonder moeilijk is om ze binnen die termijn neer te leggen.

B.15. De tweede prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 2.6.2, § 2, derde lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening schendt niet de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten.

- Dezelfde bepaling schendt niet artikel 13 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 14 november 2012.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt